

חק לישראל – פרשת שופטים יום ד'

תורה – דברים פרק יז'

(יא) על פי התורה אשר ירוף ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל: (יא) על פי התורה אשר ירוף ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל: (יא) על מימד אוריקא די ולפנה ועל דינא די יימרו לך תעבר לא תסטי מן פתגמא די יחוון לך ימינא ושמאלא:

(יב) והאיש אשר יעשה בזדון לבלתי שמע אל הפהן העמד לשרת שם את יהוה אלהיו או אל השפט ומת האיש ההוא ובערת הרע מישראל: (יב) והאיש אשר יעשה בזדון לבלתי שמע אל הפהן העמד לשרת שם את יהוה אלהיו או אל השפט ומת האיש ההוא ובערת הרע מישראל: (יב) וגבר די יעבר ברשע גדיל דלא לקבלא מן כהנא דקאם לשמשא תמן קדם יי אלהיו או מן דינא ויתקטל גברא ההוא ותפלי עבד דביש מישראל: (יג) וכל העם ישמעו ויראו ולא יזידון עוד: (יג) וכל העם ישמעו ויראו ולא יזידון עוד:

(יד) כי תבא אל הארץ אשר יהוה אלהיו נתן לך וירשתה וישבתה בה ואמרת אשימה עלי מלך ככל הגוים אשר סביבתי: (יד) כי תבא אל הארץ אשר יהוה אלהיו נתן לך וירשתה וישבתה בה ואמרת אשימה עלי מלך ככל הגוים אשר סביבתי: (יד) ארי תעול לארעא די אלהיו יהב לך ותירתה ותייב בה ותימר אמני עלי מלכא ככל עממיא די בסחרני:

(טו) שום תשים עליך מלך אשר יבחר יהוה אלהיו בו מקרב אחיו תשים עליך מלך לא תוכל לתת עליך איש נכרי אשר לא אחיו הוא: (טו) שום תשים עליך מלך אשר יבחר יהוה אלהיו בו מקרב אחיו תשים עליך מלך לא תוכל לתת עליך איש נכרי אשר לא אחיו הוא: (טו) מנא תמני עלך מלכא די יתדעי יי אלהיו בה מגו אחיו תמני עלך מלכא לית לך רשו למנא עלך גבר נוכרי די לא אחוה הוא:

(טז) רק לא ירבה לו סוסים ולא ישיב את העם מצרימה למען הרבות סוס ויהוה אמר לכם לא תספון לשוב בדרך הזה עוד: (טז) רק לא ירבה לו סוסים ולא ישיב את העם מצרימה למען הרבות סוס ויהוה אמר לכם לא תספון לשוב בדרך הזה עוד: (טז) לחוד לא יסגי לה סוסון ולא יתב ית עמא למצרים גדיל לאסגאה לה סוסון ויי אמר לבון לא תוספון למתוב בארח הרא עוד:

רש"י

(טז) לא ירבה לו סוסים – אלא כלי מרכבתו של אדם ישיב את העם מצרימה שהסוסים באים משם כמו שנאמר בשלמה ותעל ותאז מרכבה ממנרים בשש מאות כסף וסוס צחמסים ומאה:

(יא) ימין ושמאל – אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין וכ"ש שאומר לך על ימין ימין ועל שמאל שמאל: (יג) וכל העם ישמעו – מכאן שממתינין לו עד הרגל וממתינין אותו ברגל:

חק לישראל – פרשת שופטים יום ד'

נביא – ישעיה פרק נב' ד'-ט'

(ד) כי כה אמר אדני יהוה מצרים ירד עמי בראשנה לגור שם ואשור באפס עשקו: (ה) ארי כדנן אמר יי אלהים למצרים נחת עמי בקדמיתא לאתותבא תמן ואתוראה בלמא אנסיה:

(ה) ועתה מי (מה) לי פה נאם יהוה כי לקח עמי חנם משלו (משליו) יהילילו נאם יהוה ותמיד כל היום שמי מנאץ: (ה) יי אלהים שלחני לאתנבאה ואנא לא סריבית לאחורא לא אסתחרית:

(ו) לכן ידע עמי שמי לכן ביום ההוא פי אני הוא המדבר הנני: (ו) בכן יתרבא בעממיא שמי בכן בעידנא ההיא תידעון ארי אנא הוא דמללית ומימרי קים:

(ז) מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה אמר לציון מלך אלהיך: (ז) מה יאון על טורי ארעא דישראל רגלי מבשר משמע שלם מבשר טוב משמע פורקן אמר לכנשתא דציון איתגליאת מלכותא דאלהיך:

(ח) קול צפיק נשא קול יחדו ירננו פי עין בעין יראו בשוב יהוה ציון: (ח) קל פרנטיך דמרימין קלהון כחדא משבחין ארי בעיניהון יחזון גבורן די עבד יי כד יתיב שכנתה לציון:

(ט) פצחו רננו יחדו חרבות ירושלים כי נחם יהוה עמו גאל ירושלים: (ט) בועו ושבחו כחדא חרבת ירושלים ארי עתיד יי לנחמא עמה פריק ירושלים:

רס"י

(ז) מלכיס ירד עמו וגומר – הם המלכיים היו להם קלת חוב עליהם שנעשו להם אכסניא וכלכלו' אצל אשור באפס וזחנ' עשקו:

(ה) מה לי פה – למה אני שוהא ומשהא בני כאן. יהילילו – מתפארים לאמר ידינו רמה.

מנואץ – מתנאץ והרי זה דוגמת וישמע את הקול מדבר אליו (במדבר ח):

(ו) ידע עמי – כשאגאלם יכירו כי שמי אדון שליט ומושל כמשמעו. לכן ציוס – גאולתם יבינו כי אני הוא המדבר והנני קיימת:

(ח) כופיך – כופים שמעמידין על החומות והמגדלים לבשר ולכרות מי צא לעיר:

כתובים – תהילים פרק צד' יט'-כג' פרק צה' א'

(יט) ברב שרעפי בקרבי תנחומיך ישעשעו נפשי: (יט) בסגעי מחשבתא בגוי ניהומתך יפרנקון נפשי:

(כ) היחברך פסא הוות יצר עמל עלי חק: (כ) האפשר דיתחבר עמך כורסי שקרא ברית לעותא היתעתר עלי קים:

(כא) יגודו על נפש צדיק ודם נקי ירשיעו: (כא) יכנסון בישן על נפשא דצדיקא ואדמא זכי יחיבון דין דקטול:

(כב) ויהי יהוה לי למשגב ואלהי לצור מחסי: (כב) ויהי יי לי לסעיד ואלהי לתקוף רוחעני:

(כג) וישב עליהם את אונם וברעתם יצמיתם יצמיתם יהוה אלהינו: (כג) ואתיב עליהון ית שקריהון ובבישתהון יגמרינון יגמרינון יי אלהנא:

(א) לכו נרננה ליהוה נריעה לצור ישענו: (א) אתון נשבח קדם יי ניבב קדם תקיף פורקנא:

חק לישראל – פרשת שופטים יום ד'

רש"י

(כ) היחזכך כסא הוות – היוכל להדמות לך האומות היוזרים כלמים ומסכות של עמל. עלי חק – בשביל חק להיותו חק להם עבודתם:

(כא) יגודו – יאספו גדודים על נפש לדין להרוג. ירשיעו – יחייבו דין להורגו:

(כג) אונס – אונסם כמו (איוב כא) יאפון לבניו אונס:

משנה – שבועות פרק ד'

(א) שבועת העדות נוהגת באנשים ולא בנשים, ברחוקין ולא בקרובין, בפטורים ולא בפסולים. ואינה נוהגת אלא בראויין להעיד, בפני בית דין ושללא בפני בית דין, מפי עצמו. ומפי אחרים, אין חייבין עד שיכפרו בהן בבית דין, דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים, בין מפי עצמו ובין מפי אחרים, אינן חייבין עד שיכפרו בהן בבית דין:

בראיון להעיד – לאפוקי מלך שאינו מעיד. והפסולים לעדות מדרבנן כגון משחקים בקוביא ומפריחי יונים: בפני ב"ד ושללא בפני ב"ד מפי עצמו – אם מפי עצמו נשבע שבועה שאיני יודע לך עדות חייב. בין נשבע בפני בית דין בין שללא בפני בית דין: ומפי אחרים – כגון משביע אני עליכם שתבואו ותעידוני. ואמרו לו אין לנו יודעים לך עדות: אינם חייבין עד שיכפרו בב"ד – לכתוב (ויקרא ה) אם לא יגיד ונשא עונו במקום שאילו היה מגיד היה מועיל. וקרא במושבע מפי אחרים כתיב ואין הלכה כר"מ:

רע"ב – (א) שבועת העדות נוהגת באנשים ולא בנשים – לכתוב (ויקרא ה) והוא עד בראיון להעיד הכתוב מדבר ואשה אינה ראויה להעיד לכתוב (דברים יט) ועמדו שני אנשים אנשים ולא נשים. והוא קרא בעדים הוא לכתוב נאמר כאן שנים. ונאמר להלן שנים. ע"פ שנים עדים (סס יז): ולא בקרובים – לפסולי עדות ניהו לכתוב (סס כד) לא יומתו אבות על בנים. בעדות בנים. וה"ה לשאר קרובים: ולא בפסולים – כגון חייבי מיתות וחייבי מלקות וגזלן. לאקרו רשעים והתורה אמרה אל תשע רשע עד: ואינה נוהגת אלא

(ב) וחייבין על זדון השבועה, ועל שגגתה עם זדון העדות, ואינן חייבין על שגגתה. ומה הן חייבין על זדון השבועה, קרבן עולה ויורד:

קרבן: ואין חייבין על שגגתה – אם שוגגים הם לגמרי כסבורים שאין יודעין לו עדות ואח"כ נזכרו. שהרי הן אנוסים ולא קרינן בהו ונשבע על שקר:

רע"ב – (ב) חייבין – קרבן עולה ויורד על זדון השבועה שהרי לא נאמר בה ונעלם: ועל שגגתה עם זדון העדות – שיודעים שבועה זו אסורה אבל אין יודעים שהייבים עליה

(ג) שבועת העדות פיעד. אמר לשנים בואו והעידוני. שבועה שאין אנו יודעין לה עדות, או שאמרו לו אין אנו יודעין לה עדות, משביע אני עליכם ואמרו אמן, הרי אלו חייבין. השביע עליהן חמשה פעמים חוץ לבית דין ובאו לבית דין והודו, פטורים. בפרו, חייבים על כל אחת ואחת. השביע עליהן חמשה פעמים בפני בית דין וקפרו, אינן חייבין אלא אחת. אמר רבי שמעון, מה טעם, הואיל ואינם יכולין לחזור ולהודות:

חק לישראל – פרשת שופטים יום ד'

ומגידים. הלכך אף על גב דלא כפרו אלא לבסוף כל השבעות היו לבטלה. חוץ מן הראשונה. דאם מה ששחק בראשונה כפירה היא. טוב אינם ראויים להשבעו ואם אינה כפירה הרי מושבעין ועומדין. ומה זו שבעה על שבעה. על כרחך כי כתיב לאחת לחייב על כל אחת ואחת. אשבעה חוץ לב"ד וכפרו לב"ד כתיב לשבעות דחוץ לבית דין שהיה משבעין שיבאו לב"ד ויעידו ולא יאלו לבטלה. וראויות לחלק שאם כפרו שם בראשונה היה ראוי לחזור ולהשבעין:

רע"ב – (ג) ובאו לבית דין והודו פטורים – ואפילו כפרו חוץ לבית דין על כל שבעה שאין כפירה חוץ לבית דין חשובה כפירה: כפרו בבית דין חייבין על כל אחת ואחת – דאמר קרא (ויקרא ה) והיה כי יאשם לאחת מאלה לחייב על כל אחת ואחת: מה טעם – אין חייבים אלא אחת אפילו שתקו וכפרו לבסוף. ולא אמרינן כפירה קיימא אכולהו לחייבם על כל אחת ואחת: הואיל – ואילו כפרו בבית דין בפעם ראשונה טוב לא היו יכולין לחזור ולהודות. שכבר הגידו שאינם יודעים לו שום עדות. וטוב אין חוזרים

(ד) כפרו שניהן באחת, שניהן חייבין. בזה אחר זה, הראשון חייב והשני פטור. כפר אחד והודה אחר, הפופר חייב. היו שתי בתי עדים, כפרה הראשונה ואחר כך כפרה השנייה, שתייהם חייבות, מפני שהעדויות יכולה להתקיים בשתייהן:

שנייה קרובים צנעותיהן שלא היו כשרים להעיד כשכפרה כת ראשונה ונשותיהן גוססות. מהו דתימא כיון דקיי"ל רוב גוססים למיתה. הוה להו כאילו מתו ותפטר כת ראשונה דהא קיימא שנייה. קמ"ל השתא מיהא לא שכיב. ונמלא שלא היה שם צענת כפירה אלא כת ראשונה בלבד ולפיכך חייבין:

רע"ב – (7) כפרו שניהם כאחת – בתוך כדי דבור: בזה אחר זה – שהיה בין זה לזה יותר מכדי דבור: הראשון חייב – אצל השני פטור. מכין שכפר הראשון טוב אין השני ראוי להעיד. שהוא יחיד: שתייהן חייבות – בגמרא פריך ראשונה אמאי חייבת הא קיימא כת שנייה. ומה הפסידו הראשונים בכפירתם. ומשני דמתני' איירי כגון שהיו העדים של כת

(ה) משביע אני עליכם אם לא תבואו ותעידוני שיש לי ביד פלוני פקדון ותשומת יד וגזל ואבדה. שבועה שאין אנו יודעין לה עדות, אין חייבין אלא אחת. שבועה שאין אנו יודעין שיש לה ביד פלוני פקדון ותשומת יד וגזל ואבדה, חייבין על כל אחת ואחת. משביע אני עליכם אם לא תבואו ותעידוני שיש לי ביד פלוני פקדון חטין ושעורין ובסמין. שבועה שאין אנו יודעין לה עדות, אין חייבין אלא אחת. שבועה שאין אנו יודעין לה עדות שיש לה ביד פלוני חטין ושעורין ובסמין, חייבין על כל אחת ואחת:

חלוקות. וסיפא אשמועין תביעה אחת כולם פקדון. ומיניס חלוקים:

רע"ב – (ה) תשומת יד – הלואה ששם בידו ממון: ואבדה – שמתא אבדה: חטין ושעורין וכוסמין – רישא אשמועין מין אחד ותביעות

(ו) משביע אני עליכם אם לא תבואו ותעידוני שיש לי ביד פלוני נזק וחצי נזק, תשלומי כפל, תשלומי ארבעה וחמשה, ושאנס איש פלוני את בתי, ופתה את בתי, ושהבני בני, ושהבל בי חברי, ושהדליק את גדישי ביום הכפורים, הרי אלו חייבין:

חק לישראל – פרשת שופטים יום ד'

דממונא הוא: ושהכני בני – הכאה שאין צה
חבורה שאינו חייב עליה מיתה. וכיון לזכא
מיתה איכא ממון: ושהכל בי חברי ביה"כ –
ונקט לה דאף על גב דענוש כרת חייב ממון:

רע"ב – (ו) נזק וחזי נזק – בחזי נזק
לכורות דממונא הוא ולא קנסא. דאמרינן
בעדות של קנס אין חייבין: השלומי כפל
השלומי ד' וה' – משום קרנא: שאנס איש
פלוגי ופיתה את בתי – משום צסת ופנס

(ו) מִשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם אִם לֹא תָבוֹאוּ וְתַעֲיִדוּנִי שְׂאֲנִי כַהֵן, שְׂאֲנִי לְוִי, שְׂאֲנִי
בֶן גְּרוּשָׁה, שְׂאֲנִי בֶן חֲלוּצָה, שְׂאִישׁ פְּלוֹנִי כַהֵן, שְׂאִישׁ פְּלוֹנִי לְוִי, שְׂאֲנִי בֶן
גְּרוּשָׁה, שְׂאֲנִי בֶן חֲלוּצָה, שְׂאֲנִי אִישׁ פְּלוֹנִי אֶת בֵּיתוֹ, וּפְתָה אֶת בֵּיתוֹ,
וְשָׁחַבְל בִּי בְנִי, וְשָׁחַבְל בִּי חֲבֵרִי, וְשָׁחַדְלִיק גְּדִישֵׁי בִשְׁבֹת, הֲרִי אֵלַי פְּטוּרִין:

לה צבא דהרשאה. ואי תביעת ממון אחר הוא
היו חייבים ואשמועינן דאין נחשב המורשה
בעל דין בזה כשאר ממון דכיון דממון שהוא
שואל לא מטיא לדיה מעולם לא מאי למכתב
הרשאה עליה: ושהכל בי בני – חבלה. היא
חבורה: פטורין – שאם העידוהו היה מתחייב
מיתה. ולא ממון: ושהכל בי חברי ושהדליק
את גדישי בצבת – דתרוייהו חיוז מיתה
ינהו ופטורים מן הממון:

רע"ב – (ז) שאני כהן – פטורין שאין
העדים חייבין אלל כשכפרו בדבר שיש בו
תביעות ממון: שאנס איש פלוגי או פיתה בתי
של פלוגי – וכתו דקתני אאיש פלוגי כהן
לבעיל קאי (דחנא לעיל מיניה שאיש פלוגי
כהן או לוי. ואינו בן גרושה ועליה קאי). או
שהשביען שאנס איש פלוגי את בתי של אותו
פלוגי דאירי ביה עד השתא: פטורים –
דבעינן שישמעו מפי התובע. וזגמרא מוקי

(ח) מִשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם, אִם לֹא תָבוֹאוּ וְתַעֲיִדוּנִי שְׂאֲמַר אִישׁ פְּלוֹנִי לְתַן לִי
מָאתַים זֶז וְלֹא נָתַן לִי, הֲרִי אֵלַי פְּטוּרִים, שְׂאִין חֲבִיבִין אֶלָּא עַל תְּבִיעַת מְמוֹן
בְּפִקְדוֹן:

ממון שיש לו עליו. וזה שטוען שאמר איש
פלוגי ליתן. לי מאתים זוז אינה תביעת ממון
שיש לו על חברו שאפילו הוא כדבריו שאמר
לו חברו שיתן לו מאתים זוז אין חברו חייב לו
כלום בצביל אמירה זו:

רע"ב – (ח) שאמר איש פלוגי ליתן לי וכו'
פטורים – דכתיב בצבועת העדות תחטא
וכתיב בצבועת הפקדון תחטא. מה שבועת
הפקדון על תביעת ממון שיש לו על חברו.
אף שבועת העדות כריך שהיה על תביעת

(ט) מִשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם, בְּשִׁתְּדֵעוֹן לִי
פְּטוּרִים, מִפְּנֵי שְׁקִדְמָה שְׁבוּעָה לְעֵדוּת:

והוא עד או ראה או ידע שקדמה העדות
לשבועה. ולא שקדמה שבועה לעדות:

רע"ב – (ט) מפני שקדמה שבועה לעדות
– ורחמנא אמר (ויקרא ה) ושמעה קול אלה

(י) עֹמֵד בְּבֵית הַפְּנִסָּת וְאָמַר, מִשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם שְׂאֵם אַתֶּם יוֹדְעִים לִי עֵדוּת
שְׂתָבוֹאוּ וְתַעֲיִדוּנִי, הֲרִי אֵלַי פְּטוּרִין (עַד שְׂיִהְיֶה מִתְּכֹפֵן לָהֶם):

עליו:

רע"ב – (י) אם יודעים אתם לי עדות וכו'
פטורין – דכתיב והוא עד עד שייחד את

(יא) אָמַר לְשָׁנִים, מִשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם אִישׁ פְּלוֹנִי וּפְלוֹנִי שְׂאֵם אַתֶּם יוֹדְעִין לִי
עֵדוּת שְׂתָבוֹאוּ וְתַעֲיִדוּנִי, (שְׁבוּעָה שְׂאִין אָנוּ יוֹדְעִין לָךְ עֵדוּת), וְהֵם יוֹדְעִין לֹא
עֵדוּת עַד מִפִּי עַד אִם שְׂהִיָּה אֶחָד מֵהֶן קָרוֹב אוּ פְּסוּל, הֲרִי אֵלַי פְּטוּרִין:

חק לישראל – פרשת שופטים יום ד'

רע"ב – (יא) והם יודעים לו עדות עד מפי

עד וכו' פטורים – שאם העידוהו לא היתה

(יב) שֶׁלַח בְּיַד עֲבָדוֹ אוֹ שְׁאֵמַר לָהֶן הִנֵּתִבֵּעַ מִשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם שְׂאֵם אֲתֶם יוֹדְעִין לוֹ עֲדוּת שֶׁתְּבוֹאוּ וְתַעֲיִדוּהוּ, הֲרִי אֵלָיו פְּטוּרִין עַד שֶׁיִשְׁמְעוּ מִפִּי הַתּוֹבֵעַ:

רע"ב – (יג) עד שישמעו מפי התובע –
דכתיב (סס) אם לוא יגיד מלא בוי"ו ואל"ף

(יג) מִשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם, מְצִיָּה אֲנִי עֲלֵיכֶם, אוֹסְרֶכֶם אֲנִי, הֲרִי אֵלָיו חֲיָבִין. בְּשִׁמְיִם וּבְאֲרָזִי, הֲרִי אֵלָיו פְּטוּרִין. בְּאֵלֶיךָ דְל"ת, בִּיּוֹד ה"א, בְּשִׁדִּי, בְּעֶבְאוֹת, בְּחֲנוּן וְרַחוּם, בְּאֲרָף אֲפִים וְרַב חֶסֶד, וּבְכָל הַפְּנוּיִין, הֲרִי אֵלָיו חֲיָבִין. הַמְקַלֵּל בְּכֶלֶן, חֲיָב, דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר, וְחֲכָמִים פּוֹטְרִין. הַמְקַלֵּל אָבִיו וְאִמּוֹ בְּכֶלֶן, חֲיָב, דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר, וְחֲכָמִים פּוֹטְרִין. הַמְקַלֵּל עֵצְמוֹ וְחִבְרוֹ בְּכֶלֶן, עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה. יִכְּבֹּה אֱלֹהִים, וְכֵן יִכְּבֹּה אֱלֹהִים, זוֹ הִיא אֵלֶּה הַפְּתוּבָה בַּתּוֹרָה. אֵל יִבָּה, וַיִּבְרָכָהּ, וַיִּיטִיב לָהּ, רַבִּי מְאִיר מְחַיֵּב וְחֲכָמִים פּוֹטְרִין:

אפילו חרש שאינו שומע ולא הפיד הקללחו
לא תקלל. וכ"ש שאר כל אדם דשמע וקפיד:
יככה אלהים. וכן יככה אלהים – אם אמר
לעדים יככה אלהים אם לא תעידוני. או
שמע אחד שקורא בקללות שצתורה יככה
אלהים. ואמר הוא לעדים וכן יככה אלהים
אם לא תעידוני. או שאמר אל יככה אלהים
אם תעידוני או יצרכך ה' אם תעידוני. וייטב
לך אלהים אם תעידוני. בכל אלו ר"מ מחייב
דמכלל לאו אתה שומע הן אל יככה אלהים
אם תעידוני הא אם לא תעידוני יככה. וכן
יצרכך אלהים אם תעידוני הא אם לא
תעידוני. יקללך ובכל אלו אין הלכה כר"מ:

רע"ב – (יג) מלוא אני עליכם וכו' – והוא
שיאמר מלוא אני עליכם בשבעה: אוסרכם
אני – בשבעה: המקלל בכלם – מצדך את
השם באחד מהם: ר"מ מחייב – שקולה:
וחכמים פוטרים – דעל שם המיוחד דוקא
בשקולה. דכתיב (ויקרא כד) נקבו שם יומת
ועל הכנויים באזהרה דאלהים לא תקלל
(שמות כז) ובשבעות העדות מודים חכמים
לר"מ דחייב על הכנויים כמו שחייב על השם
המיוחד. דבשבעות [עדות] כתיב (ויקרא ה)
ושמעה קול אלה: המקלל עצמו – דכתיב
(דברים ז) השמר לך ושמור נפשך מאד. וכל
השמר. פן. ואל. אינו אלא ל"ת: והמקלל
חצרו – דכתיב (ויקרא יט) לא תקלל חרש

גמרא – שבועות דף ל' ע"א

תנו רבנן ועמדו שני האנשים מצוה לבעלי דינין שיעמדו אמר ר' יהודה
שמעתי שאם רצו להושיב את שניהם מושיבין איזהו אסור שלא יהא אחד
עומד ואחד יושב אחד מדבר כל צרכו ואחד אומר לו קצר דברך.
אמר רבה בר רב הונא האי צורבא מרבנן ועם הארץ דאית להו דינא בהדי
הדדי מותבינן ליה לצורבא מרבנן ולעם הארץ נמי אמדינן ליה תיב ואי
קאי לית לן בה רב בר שרביא הוה ליה דינא קמיה דרב פפא אותביה
ואותיב נמי לבעל דיניה אתא שליחא דבי דינא בטש ביה ואוקמיה לעם

חק לישראל – פרשת שופטים יום ד'

הארץ ולא אמר ליה רב פפא תיב היכי עביד הכי והא מסתתמן טענתיה אמר רב פפא מימר אמר איהו הא אותבן שליחא הוא דלא מפייס מינאי ואמר רבה בר רב הונא האי צורבא מרבנן ועם הארץ דאית להו דינא בהדי הדדי לא ליקדום צורבא מרבנן וליתיב משום דמיחזי כמאן דסדר ליה לדיניה ולא אמרן אלא דלא קביע ליה עידניה אבל קביע ליה עידניה לית לן בה מימר אמר בעידניה טריד ואמר רבה בר רב הונא האי צורבא מרבנן דידע בטהדותא וזילא ביה מילתא למיזל לבי דיינא דזוטר מיניה לאסהודי קמיה לא ליזיל אמר רב שישא בריה דרב אידי אף אנן נמי תנינא מצא שק או קופה ואין דרכו ליטול הרי זה לא יטול הני מילי בממונא אבל באיסורא אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה' כל מקום שיש בו חלול ה' אין חולקין כבוד לרב: רב יימר הוה ידע ליה סהדותא למר זוטרא אתא לקמיה דאמימר אותבינהו לכולהו אמר ליה רב אשי לאמימר והאמר עולא מחלוקת בבעלי דינין אבל בעדים דברי הכל בעמידה א"ל האי עשה והאי עשה עשה דכבוד תורה עדיף:

רש"י על הגמרא

כלא תשא שמע שורא כלקמן: קבע עידניה – שהדיין רבו ויש לו קביעות ללמוד: שאין דרכו ליטול – אם היה שלו: הרי זה לא יטול – אינו מזהר עליו כלל תוכל להתעלם שנאמר והתעלמת פעמים שאתה מתעלם (ב"מ 77 ל): אבל באיסורא – כגון אשה הבאה לפני חכם להחירה לינשא ותלמיד זה יודע שצבעה חי אין חכמה חשוב לנגד ה': האי עשה – ועמדו: והאי עשה – את ה' אלהיך תירא לרבות תלמידי חכמים (ב"ק 77 מ):

מורה צבעלי דינים שיעמדו – (בעמידה) דהא קרא נמי צבעלי דינין איירי דכתיב אשר להם הריב (דברים יט): שלא יהא אחד עומד ואחד יושב – שלא יראה חזירו שמכבדין אותו יותר ממנו ויסתתמו דכריו: בטש – בעט: דלא מפייס מינאי – לא עשיתי לו טובה ואינו אוהבי: לא ליקדום וליתיב – לפני הדיין קודם שיבא בעל דינו ואפי' יושב ושותק: למיחזי כמאן דמסדר ליה – טענתיה וגורם שיחשדוהו צמטעים דכריו לדין ועובר

זוהר – ויחי דף רמג' ע"ב

רבי יוסי ורבי חזקיה הוו אזלי למחמי לרבי שמעון בקפוטקיא, אמר רבי חזקיה, האי דאמרינן לעולם יסדר בר נש שבחא דמריה, ולבתר יצלי צלותיה, האי מאן דלביה טריד, ובעי לצלחה צלותיה, ואיהו בעקו, ולא יכיל לסדרא שבחא דמריה כדקא יאות, מאי הוא: אמר ליה, אף על גב דלא יכיל לכונא לבא ורעותא, סדורא ושבחא דמריה אמאי גרע, אלא יסדר שבחיה דמאריה, אף על גב (דף רמד ע"א) דלא יכיל לכונא, ויצלי צלותיה. הדין הוא דכתיב, (תהלים יז) תפלה לדוד שמעה ה' צדק הקשיבה רנתי, שמעה ה' צדק בקדמיתא, בגין דאיהו סדורא דשבחא

חק לישראל – פרשת שופטים יום ד'

דְּמַרְיָהּ. וּלְבַתֵּר הַקְּשִׁיבָה רָנְתִי הַאֲזִינָה תִּפְלְתִי. מֵאֵן דִּיכִיל לְסַדְרָא שְׁבַחָא דְמַרְיָהּ, וְלֹא עֲבִיד, עָלֶיהָ כְּתִיב, (ישעיה ס) גַּם כִּי תִרְבוּ תִּפְלָה אֲיַנְנִי שׁוֹמֵעַ יְדִיכֶם וְגו':

כְּתִיב, (שמות כט) אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בִּבְקָר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרָבִים. תִּפְלוֹת כְּנֶגֶד תְּמִידִין תִּקְנוּם. תָּא חֲזִי, בְּאַתְעָרוּתָא דְלִתְתָא, אַתְעַר הַכִּי נָמִי לְעֵילָא. וּבְאַתְעָרוּתָא דְלְעֵילָא, הַכִּי נָמִי לְעֵילָא מִנִּיהּ, עַד דְּמִטִּי אַתְעָרוּתָא לְאַתְרֵי דְבְעִיָא בּוֹעִינָא לְאַדְלָקָא וְאַדְלִיק. וּבְאַתְעָרוּתָא דְתִנְנָא דְלִתְתָא, אַדְלִיק בּוֹעִינָא לְעֵילָא, וְכַד הָאִי אַדְלִיק (בוֹעִינִין), כְּלָהוּ בּוֹעִינִין אַחֲרֵינִין דְלִקְוִין, וּמִתְבְּרָכָאן מִנִּיהּ כְּלָהוּ עַלְמִין. אַשְׁתַּכַּח, דְאַתְעָרוּתָא דְקַרְבְּנָא תִקְוִנָא דְעַלְמָא, וּבְרָכָאן דְעַלְמִין כְּלָהוּ:

הָא כִּיעַר, שְׂאֲרֵי תִנְנָא לְסַלְקָא, אִינוּן דִּיוֹקְנִין קַדִּישִׁין דְמִמֶּנּוּן עַל עַלְמָא אַתְהִנּוּן (ס"א אַתְתִּקְנוּ) לְאַתְעָרָא, וּמִתְעָרִין לְדַרְגִין בְּכִסּוּפָא דְלְעֵילָא, כְּמָא דְאַתְ אָמַר, (תהלים קד) הַכְּפִירִים שׁוֹאֲגִים לְטָרְף וְגו'. אֲלִין אַתְעָרִין לְדַרְגִין עַלְאִין דְעֵלְיָהוּ, עַד דְּמִטִּי אַתְעָרוּתָא, עַד דְּבְעִי מִלְכָּא לְאַתְחַבְרָא בְּמִטְרוּנִיתָא: וּבְכִסּוּפָא דְלִתְתָא, נְבַעִין מִיִּין תִּתְאִין, לְקַבְלָא מִיִּין עַלְאִין, דְהָא לֹא נְבַעִין מִיִּין עַלְאִין, אֲלֹא בְּאַתְעָרוּתָא דְכִסּוּפָא דְלִתְתָא, וְכַדִּין תִּיאַוּבְתָא אַתְדַּבְקָא, וְנְבַעִין מִיִּין תִּתְאִין לְקַבְלָא מִיִּין עַלְאִין, וְעַלְמִין מִתְבְּרָכָאן, וּבוֹעִינִין כְּלָהוּ דְלִקְוִין, וְעַלְאִין וְתִתְאִין מִשְׁתַּכַּחִי בְּבְרָכָאן:

הלכה – הרמב"ם הלכות ברכות פרק ג'

(ד) קמח של אחד מחמשת המינין שבשלו בקדרה בין לבדו בין שעירבו עם דברים אחרים כגון לביבות וכיוצא בהן וכן הדגן שחלקו או כתשו ובשלו בקדרה כגון הריפות וגרש הכרמל וכיוצא בהן וכל זה הוא הנקרא מעשה קדרה וכן כל תבשיל שערב בו מחמשת המינין בין קמח בין פת בתחלה מברך עליו בורא מיני מזונות:

(ה) במה דברים אמורים כשהיה המין הזה חשוב אצלו ולא היה טפלה אבל אם היה אחד מחמשת המינין שעירב טפלה אינו מברך אלא על העיקר ופוסט את הטפלה וזה כלל בברכות כל שהוא עיקר ועמו טפלה מברך על העיקר ופוסט את הטפלה בין שהיתה הטפלה מעורבת עם העיקר בין שלא היתה מעורבת:

לע"נ

זאב וזיים בן שורה, משה דוד בן סולטנה סוזן מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סולטנה סוזן מלכה בת שמואלה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.